

Handleiding werkplekieren niveau 2

2020 – 2021

Cursuscode:

Cohort 2018 en 2019/ studiejaar 19-20 en 20-21:

Stage (11 EC): periode 1 t/m 4, code: LE-RS2A03X

ELDI (2 EC): periode 1 en 2, code: LERELD02X

ADL (2 EC): periode 2 of 3, code: LERADL01X

Cursusjaar:

2020-2021

Stage:

niveau 2

Opleiding:

Voltijd en Deeltijd

Coördinator:

D. van den Driesche

Inhoudsopgave

Samenvatting niveau 2	3
1. Inleiding	4
2. Leerresultaten.....	6
2.1 Leerresultaten in relatie tot bekwaamheidsdomeinen, beroepstaak en kennisbases	6
2.2 LeerWerkTaken	9
2.2.1 LeerWerkTaak: ELDI	9
2.2.2 LeerWerkTaak: Professioneel handelen.....	11
2.3. Kijkwijzer Groepsdynamica.....	12
3. Toetsing en beoordeling	14
3.1 Toetsmomenten.....	14
3.2 Toetsvormen en procedures.....	14
3.3 Bewijzen van adequaat handelen.....	16
4. Programma en urenverantwoording	18
Bijlage 1: formatieve toetsing ELDI: kijkwijzers, in te vullen door werkplekbegeleiders	19
Bijlage 2: Summatieve beoordeling: lesbezoek-ELDI en rubric	25
Bijlage 3: beoordelingsformulier niveau 2: digitaal portfolio in combinatie met CGI	32
Bijlage 5: De leercyclus	38
Bijlage 6: Afkortingenlijst en verklarende woordenlijst.....	41
Bijlage 7: verantwoording generieke kennisbasis.....	46
Bijlage 8: lesvoorbereidingsformulier gericht op het directe instructiemodel 2020-2021	48

Samenvatting niveau 2

Modulehouder	Diana van den Driesche a.m.van.den.driesche@hr.nl			
Stageperiode	Vanaf 7 september 2020, twee dagen per week op maandag en woensdag			
Activiteiten student	Je maakt de stap van vooral oriënterend bij niveau 1 naar zelf lesgeven in niveau 2. Je voert onder begeleiding onderwijsactiviteiten uit.			
Richtlijn inleverdatum	Digitaal portfolio voor tussenbeoordeling (incl. lesbezoek) delen met IO.			29 januari 2021
	Digitaal portfolio voor assessment niveau 2 delen met IO			1 juni 2021
	CGI niveau 2			19 juni 2021
Lessen op HR	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
	2 lessen ELDI	2 lessen ELDI		-
Bijeenkomsten op de stageschool VOLTijd	Zie programmaboekje stageschool <ul style="list-style-type: none"> Een specifiek programma van de Opleidingsschool waar je stage loopt (elke opleidingsschool heeft een eigen programmaboekje opgesteld i.s.m. de HR) 			
Bijeenkomsten DEELTijd	Maak gebruik van het programmaboekje van je opleidingsschool in combinatie met de informatie die je van je opleiding krijgt.			
Portfolio	Digitaal portfolio in Office 365, bijvoorbeeld Sway, powerpoint of Word			
Generieke vakken	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
	Logopedie* Taalcursus 2* Arrangeren Digitaal Leermateriaal (ADL)*	Logopedie*, Taalcursus 2*, ADL*, Onderwijs-sociologie en diversiteit	Logopedie*, ADL* Taalcursus 2* Groepsdynamica	Logopedie*, Taalcursus 2* Onderwijs-psychologie

**in welk blok het precies wordt aangeboden, verschilt per klas*

1. Inleiding

Met deze handleiding leiden we je door het werkplekleren op niveau 2. Je gaat twee dagen per week aan de slag op je stageschool. Tijdens het werkplekleren niveau 2 maak je de overgang van oriëntatie naar zelf uitvoeren van onderwijs.

Binnen de tweedegraads lerarenopleidingen wordt de term werkplek gebruikt als verzamelnaam voor stage (VT) en leerwerkplek (DT en betaalde VT). De werkplek biedt veel gelegenheid om te oefenen, te experimenteren en te leren. Het 'werkplekleren' omvat opdrachten, oefen- en leermomenten die je op de werkplek uitvoert. Deze helpen je om stap voor stap de leerresultaten van niveau 2 te bereiken.

Het werkplekleren niveau 2 omvat twee hoofdonderdelen, die ook op de werkplek getoetst worden:

- Stage
- Effectief Lesgeven en Directe Instructie (ELDI)

Daarnaast werk je op je werkplek aan opdrachten, die op de HR getoetst worden:

- Arrangeren Digitaal Leermateriaal (ADL)
- Groepsdynamica, Orde en Klassenmanagement (GOK)
- Onderwijssociologie en Diversiteit (OSD)
- Vakdidactiek

Voor het werkplekleren werkt de HR intensief samen met de scholen. Voor elke Opleidingsschool is er een programmaboekje opgesteld met de specifieke invulling voor dat samenwerkingsverband. Mocht je (nog) geen stage hebben of stage lopen op een school die nog geen deel uitmaakt van een Opleidingsschool, dan vind je informatie in het programmaboekje "A-school". Op Hint zie je voor welke varianten er aanvullende programmaboekjes zijn ontwikkeld en wie daarvoor de betreffende contactpersoon is.

In deze handleiding hebben we het over het "begeleiden van leerlingen", hoewel dit voor het mbo "begeleiden van studenten" zou moeten zijn. Op het mbo spreekt men ook van leeractiviteiten begeleiden i.p.v. lesgeven. Op het mbo ben je 'docent in opleiding', op het voortgezet onderwijs wordt de term 'leraar in opleiding' gehanteerd. Voor de leesbaarheid is in deze handleiding de term 'docent' gereserveerd voor de docenten op de HR, de term 'student' voor

de studenten aan de lerarenopleiding en de term 'leerling' voor leerlingen in het vo en studenten op het mbo.

Om de leesbaarheid te bevorderen wordt de student in deze handleiding met 'hij' aangeduid en de hij/zij-vorm vermeden.

Wij wensen je mede namens alle instituutsopleiders niveau 2 een inspirerend en succesvol jaar!

Diana van den Driessche (coördinator werkplekleren niveau 2),
Jeroen Mikkers (cursushouder ELDI),

9 september 2020

2. Leerresultaten

2.1 Leerresultaten in relatie tot bekwaamheidsdomeinen, beroepstaak en kennisbases

Bekwaamheidseisen en leerresultaten

Sinds 1 augustus 2017 gelden nieuwe wettelijke bekwaamheidseisen in het onderwijs. Ze gelden voor alle leraren in het primair en voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. De bekwaamheidseisen beschrijven wat leraren minimaal moeten weten en kunnen. Ze dienen als ijkpunten voor de lerarenopleidingen (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2017).

Elke lerarenopleiding in Nederland leidt op tot deze wettelijk vastgelegde bekwaamheden van een leraar. Hiertoe zijn op drie gebieden eisen geformuleerd: op het gebied van de vakinhoudelijke, de vakdidactische en pedagogische bekwaamheid. De Hogeschool Rotterdam heeft deze bekwaamheden vertaald naar 3, bij de eigen context passende bekwaamheidseisen en bijbehorende leerresultaten:

1. Pedagogisch handelen
2. (Vak)didactisch handelen
3. Professioneel handelen (ondersteunend aan pedagogisch en (vak)didactisch handelen)

Deze bekwaamheidsgebieden zijn onderverdeeld in verschillende beroepstaken waar je gedurende de gehele lerarenopleiding aan zult werken, van niveau 1 tot en met niveau 4. In werkplekleren niveau 2 werk je aan het aantonen van de leerresultaten (LERs), behorend bij niveau 2. Om je richting te geven bij het aantonen van de LERs werk je aan specifieke opdrachten, de LeerWerkTaken. In 2.2.1 en 2.2.2 vind je een uitgebreide beschrijving van deze LeerWerkTaken (LWT).

In de tabel op de volgende bladzijde staan de leerresultaten per bekwaamheidsgebied beschreven. In de tabel staan verwijzingen naar het onderwijs of naar de LeerWerkTaken die erbij horen. Sommige leerresultaten zijn gekoppeld aan een vak (bijvoorbeeld vakdidactiek). Deze komen op een ander moment in je opleiding aan bod.

In het programmaboekje van jouw school vind je alle informatie. Vragen over het aantonen van de LERs kun je altijd stellen in de stagelessen of aan je instituutsopleider (IO'er).

Tabel 1: leerresultaten (LERS) niveau 2. Bron: Vertaling Bekwaamheidseisen naar Leerresultaten voor 2020–2021, HR Iero.

Pedagogisch handelen			(Vak)didactisch handelen			Professioneel handelen		
Beroepstaak 1: De leraar creëert een ordelijk en veilig werk- en leerklimaat	Communiceren	<ul style="list-style-type: none"> voert de onderwijs- en begeleidingsactiviteiten uit vanuit de psychologische basisbehoeften (ped 1.2) LWT ELDI (CAR)	Beroepstaak 3: De leraar verzorgt onderwijs volgens de PDCA-cyclus	Onderwijs uitvoeren	<ul style="list-style-type: none"> handelt naar de eigen voorbeeldfunctie zet (non-)verbale communicatie bewust in herkent passend taalgebruik bij leerlingen biedt taalsteun bij een lees-, spreek, schrijf- of luistertaak laat leerlingen spreken en schrijven over de leerstof past woordenschatdidactiek toe bij het aanleren van kernbegrippen en doelwoorden (did. 1.2) LWT-ELDI	Beroepstaak 5: De leraar initieert, plant en verantwoordt zijn professionele ontwikkeling.	Professionele ontwikkeling sturen	<ul style="list-style-type: none"> reflecteert methodisch op de persoonlijke groei qua leerresultaten en leerproces werkt in toenemende mate zelfstandig aan persoonlijke leerdoelen via de leercyclus bewaakt de eigen werkbelasting roept hulp of expertise in wanneer nodig (pro1.2) LWT-professioneel handelen
	Pedagogische tact hanteren	<ul style="list-style-type: none"> heeft inzicht in de groepsdynamiek bereidt zich zo voor dat hij een prettig, ordelijk en veilig leerklimaat kan creëren 		Onderwijs voorbereiden,	<ul style="list-style-type: none"> geeft onder coaching van de werkplekbegeleider vorm aan (activerende) relevante en betekenisvolle leeractiviteiten geeft de les effectief vorm 		Samenwerken	<ul style="list-style-type: none"> vergroot inzicht in de eigen persoon, de eigen kwaliteiten en wat hem motiveert maakt gebruik van kwaliteiten in het team

		<ul style="list-style-type: none"> • stelt duidelijke verwachtingen aan leerlingen • biedt leerlingen ruimte voor het maken van fouten (ped. 2.2) LWT ELDI (CAR)			met behulp van didactische principes <ul style="list-style-type: none"> • verbindt hieraan implicaties voor het eigen (vak)didactisch handelen (did. 2.2) LWT-ELDI en ADL			<ul style="list-style-type: none"> • onderzoekt eigen waarden en overtuigingen • vergelijkt deze met de onderwijsvisie van de school • stelt zich begeleidbaar op • bewaakt de eigen grenzen (pro2.2) LWT-contextafhankelijk
Beroepstaak 2: De leraar begeleidt leerlingen naar zelfstandigheid in hun school-	<i>Zelfregulatie bevorderen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • begeleidt leerlingen in kleine groepen of individueel richting zelfstandig werken • herkent mogelijkheden en problemen bij leerlingen en raadpleegt collega's hierover (ped. 3.2) LWT ELD en ADL	Beroepstaak 4: de leraar ontwerpt onderwijs	<i>Constructive alignment realiseren</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ontwerpt, onderbouwt en verzorgt lessen waarin kerndoelen of eindtermen, leerdoelen, onderwijsactiviteiten en toetsing op elkaar aansluiten wat betreft inhoud en niveau (did3.2) VAK en deels LWT-ELDI en-ADL	Beroepstaak 6: De leraar betreft theoretische en praktijkgegevens bij het eigen	<i>Literatuur gebruiken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zoekt methodisch naar literatuur om praktijkvragen beter te begrijpen • beoordeelt deze op praktische relevantie en/of methodische kwaliteit • verwijst er correct naar (pro.3.2) VAK
	<i>Persoonlijke en maatschappelijke vorming</i>	<ul style="list-style-type: none"> • heeft oog voor ieders identiteit • respecteert deze • maakt leerlingen bewust van de normen, waarden en regels in de klas (ped. 4.2) 		<i>OnderwijsLeertechnologie (OLT)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ontwerpt digitaal leermateriaal afgestemd op de leerdoelen en de doelgroep (did4.2) ADL		<i>Gegevens verzamelen, interpreteren en laten</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ontwerpt naar aanleiding van een eigen praktijkvraag een interventie • voert deze uit in de eigen lespraktijk • evalueert de opbrengsten (pro. 4.2)

		Werkplekleren en opdracht OSD vanuit HR						ADL en Kijkwijzer Groepsdynamica
--	--	--	--	--	--	--	--	---

2.2 LeerWerkTaken

Tijdens het werkplekleren onderzoek je in niveau 2 hoe je het leraarschap in de vingers kunt krijgen. Je werkt aan je ontwikkeling aan de hand van de LeerWerkTaken ELDI en Professioneel Handelen. Gedurende de hele stage verzamel je bewijzen om je leerresultaten aan te tonen in je (digitale) portfolio.

2.2.1 LeerWerkTaak: ELDI

Tabel 2: Uitleg LWT ELDI

Samenvatting Leerwerktaak effectief lesgeven en directe instructie (LWT-ELDI)
<p>Als leraar ben je expert in je schoolvak. Deze expertise wil je inzetten om de leerlingen meer over het vak te leren. Bij de LWT Effectief lesgeven en directe instructie (ELDI) leer je op de Hogeschool didactische en pedagogische basisprincipes die je als leraar in kunt zetten om leerstof effectief over te brengen. Er zijn vier lessen, verdeeld over twee onderwijsperiodes. Tussen de lessen door krijg je ruimte om de theorie toe te passen op de werkplek. Daar krijg je regelmatig tussentijds feedback van je werkplekbegeleider. Aan het eind van de tweede onderwijsperiode kun je deze principes bewust inzetten in de lessen.</p> <p>Aan het eind van deze periode word je in een lesbezoek beoordeeld op de leerdoelen van ELDI.</p>
Leerdoelen
<p>Als je deze LWT voldoende hebt afgerond kun je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SMART-leerdoelen formuleren (did. 2.2); • de beginsituatie van een klas beschrijven (did 2.2); • aangeven op welke manier de lesfases van het directe instructiemodel terugkomen tijdens je les (did. 2.2); • de sleutelbegrippen bij het vormgeven van effectief leren te benoemen en toe te passen (did 1.2 en 2.2); • effectief en actief leren bevorderen door de vier leerniveaus van vragen stellen te integreren in je lespraktijk (did. 3.2); • effectief en actief leren bevorderen door succesvolle strategieën bij 'vragen stellen' toe te passen (did. 1.2);

- effectief en actief leren bevorderen door rekening te houden met de drie basisbehoeften van leerlingen (ped. 2.2)

Verdieping

Modules die in relatie staan tot deze LWT

docentvaardigheden ICT, OROB, stage, vakdidactiek, ADL

Verplichte literatuur

Ebbens, S. & Ettekoven, S. (2015). *Effectief leren*. Noordhoff Uitgevers, Groningen/Houten.

LWT uitgebreid

Wat ga je doen?

Op de Hogeschool Rotterdam volg je 4 theorielessen over 4 thema's, te weten:

- Lesfases
- Sleutelbegrippen
- Vragen stellen
- CAR

Veel van de begrippen ken je nog van oriëntatie op onderwijs en beroep (OROB), maar tijdens deze cursus gaan we specifiek in op de toepassing. Om dit te bereiken oefen je onder begeleiding van je werkplekbegeleider met het toepassen. Hiervoor vind je per onderwerp een kijkwijzer in bijlage 1. Deze kijkwijzers vormen formatieve toetsmomenten, waarbij je zicht krijgt op de mate waarin je de onderdelen beheerst. Na afloop van de vier theoretische lessen wordt verwacht dat je alle elementen binnen je les samen laat komen. Wanneer jij en je werkplekbegeleider denken dat je alle onderdelen in voldoende mate beheerst, vraag je de beoordeling aan bij je instituutsopleider. Deze legt een lesbezoek af en beoordeelt of je de principes toepast tijdens je les en of je zelf na afloop uit kunt leggen hoe de principes terug zijn gekomen.

Resultaat

Na afloop van het lesbezoek ontvang je een cijfer. Wanneer dit cijfer voldoende is, ontvang je twee studiepunten voor de cursus ELDI. Daarnaast kan de instituutsopleider ontwikkelpunten formuleren waar je een verplicht bewijs bij maakt voor je CGI niveau 2. Zie ook het beoordelingsformulier voor het CGI in bijlage 3.

2.2.2 LeerWerkTaak: Professioneel handelen

Tabel 3: Uitleg LWT Professioneel handelen

LeerWerkTaak Professioneel handelen	
<p>In de LWT Professioneel Handelen staat jouw ontwikkeling en je professioneel handelen als leraar centraal. Met een onderzoekende houding werk je systematisch aan jouw persoonlijke ontwikkeling als leraar en bereid je je voor op niveau 3. In deze leerwerktaak werk je aan de bekwaamheidseis Professioneel Handelen, beroepstaak 5 <i>Professionele ontwikkeling sturen</i>.</p> <p>De LER is als volgt geformuleerd: de student</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflecteert methodisch op de persoonlijke groei qua leerresultaten en leerproces • werkt in toenemende mate zelfstandig aan persoonlijke leerdoelen via de leercyclus • bewaakt de eigen werkbelasting • roept hulp of expertise in wanneer nodig (pro1.2) 	
Cursussen die in relatie staan tot deze LWT	ELDI, ADL, Groepsdynamica, Onderwijspsychologie, Onderwijssociologie
Aanbevolen literatuur	De bronnen die je hebt gebruikt bij bovenstaande cursussen: verwijs expliciet naar deze bronnen in de onderstaande opdrachten.
Opdracht	
<p>Als leraar ben je nooit klaar met leren en jezelf te ontwikkelen. Nieuwe theorieën vanuit de wetenschap doen algemene onderwijsvisies veranderen, maar ook je (praktijk)ervaringen die steeds rijker worden, doen je visie op onderwijs en je handelen veranderen en verbreden.</p>	
<p>Opdracht: Jezelf beoordelen op niveau 2. Maak een zelfbeoordeling waarin duidelijk wordt waar je staat ten aanzien van de leerresultaten van niveau 2 die tijdens het werkplekleren centraal staan (zie beoordelingsformulier). Verwijs daarin naar de resultaten van de leerwerktaken en de door jou zelfgekozen bewijzen. Werk in je zelfbeoordeling drie ontwikkelingen uit volgens de leercyclus van bijlage 5. Geef aan welke ontwikkelpunten je meeneemt naar je volgende stage. Dit is de basis voor je Persoonlijk Ontwikkel Plan (POP) en het Leerwerkplan (LWP) waarmee je in jaar 3, niveau 3, verder gaat. Neem dit op in je digitale portfolio. Kies zelf een manier waarop je de zelfbeoordeling vormgeeft: maak bijvoorbeeld een kort filmpje, of schrijf een reflectie.</p> <p>Reflectie op je handelen</p> <p>Een belangrijk onderdeel om je als leraar verder te ontwikkelen blijft net als bij niveau 1: reflecteren, waarbij je door middel van een actieve, onderzoekende houding inzicht kunt verwerven in je sterke en zwakke punten. Dit is noodzakelijk om je verder te ontwikkelen</p>	

binnen de verschillende bekwaamheidsgebieden, als onderdeel van professioneel handelen. Gebruik ook de Leeras * die jij en je WPB onafhankelijk van elkaar invullen.

Je kunt op verschillende manieren reflecteren op pedagogisch- en (vak)didactisch handelen. Je kunt terugblikken op hoe je bijvoorbeeld ELDI in praktijk hebt gebracht; hoe je kennis toepast die je in de verschillende theorievakken op de Hogeschool hebt gevolgd; hoe je ADL hebt uitgevoerd en of je iets geleerd hebt van de kijkwijzer groepsdynamica die je tijdens het observeren hebt gebruikt.

Daarnaast kun je reflecteren op je professioneel handelen; op wie jij bent als leraar, het gedrag dat je vertoont voor de klas en in contacten met je netwerk (collega's, team) waarbij je let op de consequenties van dat gedrag en de interactie die jouw gedrag als leraar (met leerlingen en netwerk) met zich meebrengt.

Maak gebruik van theorie om bijvoorbeeld te verklaren waarom iets goed of minder goed is gegaan of om te laten zien hoe je verbeterlagen in de toekomst wilt maken.

** De leeras niveau 2 is een instrument dat je inzicht geeft in je handelen met betrekking tot je bekwaamheid op niveau 2, op basis van een 360° view. Het digitale instrument dient twee keer ingevuld te worden door jezelf en door je werkplekbegeleider (WPB); eenmaal voor de tussentijdse beoordeling en eenmaal voor de eindbeoordeling. De leeras zet de ingevoerde gegevens om naar een figuur. Hierin wordt jouw eigen beeldvorming over je handelen als leraar in opleiding afgezet tegen de beeldvorming van je WPB. Een volledig ingevulde leeras kan inzicht geven in kwaliteiten en in ontwikkelingsbehoeften. Is dat laatste het geval, dan levert deze leeras je concrete handvatten voor het formuleren van je leervragen. De leeras van niveau 2 (2020-2021) met nadere uitleg over het gebruik vind je op Hint en de website voor externen.*

2.3. Kijkwijzer Groepsdynamica

Naast de Leerwerktaken werk je tijdens je stage ook met de kijkwijzer Groepsdynamica (bijlage 4).

Je kunt de kijkwijzer gebruiken als je lessen van je werkplekbegeleider observeert in de beginperiode van stage niveau 2. Daarmee krijg je in het eerste half jaar al zicht op de doelgroep. Tijdens de observaties kies je waarop je wilt letten: het gedrag van de leerlingen of juist de (re)actie van de docent om de groepsdynamiek in de klas te beïnvloeden. Deze kijkwijzer levert jou bevindingen op over verschillende aspecten van groepsdynamica. In blok 3 volg je de cursus Groepsdynamica op de Hogeschool. Jouw eerdere bevindingen op basis van de kijkwijzer zorgen daarmee voor een wisselwerking tussen de praktijk van de werkplek en de theorie die je aangereikt krijgt op de Hogeschool.

Je kunt de kijkwijzers ook gebruiken om je te laten observeren door je werkplekbegeleider. Kies uit de kijkwijzers een aantal onderwerpen, waar jij je in wilt ontwikkelen en waar jij graag feedback op wilt krijgen. Zo krijg je gerichte feedback, die je vervolgens op kunt nemen in je portfolio.

Je ervaringen met de kijkwijzer zijn gespreksonderwerp in het gesprek met je IO na afloop van het lesbezoek.

3. Toetsing en beoordeling

3.1 Toetsmomenten

Het werkplekleren niveau 2 kent twee toetsmomenten:

- Het **lesbezoek** halverwege het jaar door de IO'er, waar mogelijk samen met de schoolopleider of werkplekbegeleider (WPB). Bij dit bezoek wordt ELDI getoetst; eventuele ontwikkelpunten voor ELDI worden geformuleerd in de nabespreking. Daar komen ook je inzichten aan de hand van de kijkwijzer Groepsdynamica aan de orde (bijlage 4). Het lesbezoek dient (naast de toetsing van ELDI) als tussenevaluatie op je vorderingen bij het aantonen van de LERs op niveau 2.
- Het **Criterium Gerichte Interview (CGI)** als afronding van het werkplekleren. Bij het CGI ga je in gesprek met je IO'er, waar mogelijk samen met de schoolopleider, over het behalen van je leerresultaten op niveau 2. De basis voor het gesprek is je digitale portfolio.

3.2 Toetsvormen en procedures

3.2.1 ELDI

De toetsing van ELDI vind je terug in de LWT-ELDI. Tussentijds krijg je gericht feedback van je werkplekbegeleider; dit noemen we formatieve toetsing. Hierin staat je ontwikkeling centraal. De summatieve toets is de eindtoets: het lesbezoek door de IO'er. De formulieren voor de formatieve en de summatieve toetsing vind je in bijlage 1 en 2 bij deze handleiding.

Als het lesbezoek voldoende is, krijg je de punten voor ELDI. Je werkt dan tot aan het CGI aan je eigen ontwikkelpunten of zoekt zelf nieuwe uitdagingen en verwerkt deze in je digitale portfolio.

Als het lesbezoek onvoldoende is, ga je opnieuw gericht oefenen. In periode 3 of 4 komt je IO'er nogmaals langs op lesbezoek voor de herkansing. Haal je het dan nog niet, dan kun je nog niet op voor je CGI. Je maakt een plan van aanpak met je schoolopleider en IO'er over hoe je op niveau 2 kunt komen. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat je de hele stage over moet doen of volgend studiejaar nog een wat kortere periode op een andere plek de tijd krijgt om niveau 2 aan te tonen.

3.2.2 Het portfolio en het CGI

Net als voor niveau 1, maak je ook voor stage niveau 2 een digitaal portfolio. Hierin laat je je ontwikkeling zien. Je maakt dit portfolio in Office 365, bijvoorbeeld met Word,

Powerpoint of Sway. Op Hint vind je informatie over hoe je een digitaal portfolio maakt en hoe je bewijzen kunt embedden.

Welke vorm je ook kiest: in je portfolio benut je allerlei mogelijkheden om aan de assessor te laten zien hoe jij leert van wat je doet.

Je werkt gedurende het hele jaar door aan je portfolio. Je zorgt ervoor dat er voor alle leerresultaten bewijzen te vinden zijn in je portfolio. In jouw portfolio neem je in ieder geval de onderdelen uit onderstaande tabel op. Maak daarnaast een overzicht waarin alle LERs staan en geef aan met welk bewijs in je portfolio je welke LER aantoonst. Als je met de verplichte onderdelen uit onderstaande tabel nog niet alle LERs kunt aantonen, voeg je gericht bewijsstukken toe aan je portfolio. Neem dit overzicht van LERs met bewijzen op aan het begin van je portfolio.

Onderdeel
Introductie Wie ben je? Waarom kies jij voor het docentschap? Door wie werd je begeleid en hoe heeft die persoon jou geïnspireerd? Waar liep je stage? En maak inzichtelijk hoe deze stageplaats jou heeft geholpen jezelf te ontwikkelen. Welke ontwikkelpunten heb je uit stage niv. 1 gehaald? Hoe ben je hiermee aan de gang gegaan tot nu toe?
LWT ELDI: je uitgebreide lesvoorbereiding, de evaluatie en de beoordeling. Ontwikkelpunten na het lesbezoek LWT ELDI: maak inzichtelijk hoe je hiermee aan de slag bent gegaan, bijvoorbeeld door een korte beschrijving, een filmpje van jezelf en/of feedback van je begeleider. Welke feedback en complimenten heb je in de tussentijd gekregen en op welke manier draagt dit bij aan je ontwikkeling?
ADL: evaluatie van het digitale leerarrangement dat je voor deze cursus gemaakt hebt en reflectie op hoe je het aangepakt hebt en wat je ervan geleerd hebt Het digitale arrangement en de verantwoording lever je in bij je ADL docent. In je portfolio neem je het volgende op: de evaluatie (je laat leerlingen op de stageschool de website, het leerarrangement, doorlopen en schrijft een korte evaluatie) en de reflectie (je reflectie op het maken van de website en het gebruik van digitale tools)
Leerervaringen Welke inzichten heeft de kijkwijzer GOK je opgeleverd? Wat heb je geleerd van opdracht ADL? Wat zou je een volgende keer anders doen?
LWT Professioneel Handelen / Zelfbeoordeling Schrijf jouw zelfbeoordeling en relateer je bevindingen aan theorie; gebruik de theorie bijvoorbeeld om gebeurtenissen te verklaren of om te illustreren hoe je iets een

<p>volgende keer aan zou pakken. Ook je reflectie op jouzelf in de rol van leraar kun je aanscherpen met theorie.</p> <p>Werk 3 ontwikkelingen uit volgens de leercyclus van bijlage 5. Je kunt gebruik maken van de ontwikkelpunten die je na je lesbezoek meegekregen hebt of andere punten kiezen. Geef aan welke ontwikkelpunten je meeneemt naar de volgende stage.</p> <p>Je bent gegroeid als leraar: laat dat zien!</p> <p>Bronnenlijst</p>

Je portfolio is compleet als je voor alle LERs bewijzen hebt opgenomen.

Wijze van inleveren

Je levert je portfolio uiterlijk een week voor je CGI plaatsvindt in in Cum Laude.

Voor het inleveren van je portfolio volg je de volgende stappen:

1. Je maakt je bewijzen netjes op en sluit ze in (je "embed" ze) in je digitale portfolio. Ze staan dan als afbeelding in je portfolio.
2. Bekijk goed of het hele portfolio goed leesbaar is en sla het op in pdf en upload het in Cum Laude.
3. Je stuurt het pdf toe aan de schoolopleider; de schoolopleider kan niet bij de stukken in Cum Laude
4. De bewijzen die je als afbeelding ingesloten hebt in je portfolio upload je extra als los document in Cum Laude.

Alle documenten worden op plagiaat gecontroleerd. Zorg dus voor goede bronvermeldingen.

3.3 Bewijzen van adequaat handelen

Met je bewijzen toon je aan dat je de LERs op niveau 2 hebt bereikt. Geef al je bewijzen vorm zoals aangegeven in de volgende tabel. Zorg ervoor dat je alle vijf de onderdelen die hierin staan weergegeven opneemt. De onderdelen gezamenlijk moeten je IO een helder beeld geven van jouw handelen ten aanzien van de LERs die je aan wilt tonen en maken duidelijk dat je de LERs hebt bereikt.

3.3.1 Vormgeving bewijzen

Nr. en Titel	Nummer je bewijzen en geef een passende titel
Relevantie	Neem hier de LER(s) niveau 2 op die je met je bewijs aan wilt tonen. Dit mag een combinatie zijn van meerdere LERs.
Context	Neem hier een beschrijving op van maximaal een half A-4 van hoe jij je hebt ontwikkeld naar de LER(s) die je hier aan wilt tonen. Beschrijf met concrete voorbeelden uit de praktijk wat je doet en waarom je dit op deze manier doet. Onderbouw je aanpak met

	literatuur om op deze manier aan te tonen dat je evidence-informed kunt werken.
Beroepsproduct	<p>Neem hier het product of de producten op waarmee je de gekozen LER(s) aantoont. Het product voldoet aan de volgende eisen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Authentiek</i>. Het moet van jezelf zijn. Bij een groepsproduct moet duidelijk zijn wat jouw rol in het geheel was. • <i>Actueel</i>. Het mag niet ouder zijn dan twee jaar. • <i>Gearieerd</i>. Zorg voor afwisseling in vormen (dus bijvoorbeeld niet alleen lesfragmenten of schriftelijke verslagen). <p>NB Als een filmfragment onderdeel van je bewijs is, verwijst je hier naar het filmfragment. Doe dit op dezelfde wijze als in het voorbeeld.</p> <p><i>Voorbeeld: Lesopname 1, minuut 18:30 – 22:42.</i></p> <p>Voorbeelden van beroepsproducten vind je in HS 3.3.2.</p>
Validatie	Voeg altijd het perspectief van een ander toe, bijvoorbeeld door middel van ingevulde kijkwijzers uit deze handleiding (zie bijlagen). Laat deze persoon zijn handtekening, datum en functie op het bewijs zetten. Het knippen en plakken van handtekeningen is niet toegestaan.

3.3.2 Voorbeelden van bewijzen

Tijdens de uitvoering van je taken als docent in opleiding ontstaan er ongetwijfeld regelmatig producten die je zou kunnen gebruiken als onderdeel van je bewijs. In de tabel staan slechts een paar voorbeelden. Bespreek ook samen met je peergroep op de stage, met je WPB en je IO welke andere producten sterk bewijs zouden kunnen leveren. Let er daarbij wel op dat je bewijs als geheel voldoet aan de eisen in HS 3.3.1. Voor meer inspiratie en informatie hierover kun je kijken naar 'de Grote Goede Bewijzen Show', gemaakt door de PABO en via de link hierna te bekijken. [Link naar de Grote Goede Bewijzen Show](#).

(Delen) van zelfgemaakt lesmateriaal met onderbouwing van gemaakte keuzes op basis van pedagogische en/of (vak)didactische bronnen
Een (deel van) een lesvoorbereiding met onderbouwing van gemaakte keuzes op basis van pedagogische en/of (vak)didactische bronnen
Analyse van werk gemaakt door je leerlingen met daarbij een voorbeeld van dit werk
Roos van Leary vragenlijst 2 klassen en analyse

Casusbeschrijving van gedrags- en/of werkhoudingsprobleem + aanpak ervan verantwoord, bijvoorbeeld met behulp van advies expert (zorgteam, remedial teacher, orthopedagoog)
Een verslag van een (vak)didactische of pedagogische interventie

4. Programma en urenverantwoording

Een groot deel van het werkplekleren vindt plaats op de opleidingsschool; daar maak je je producten en breng je ze in de praktijk. Daar oefen je, krijg je direct tussentijds feedback en maak je de vertaalslag van de praktijk naar de theorie en andersom. Voor LWT ELDI en ADL biedt de HR de theoretische basis aan tijdens bijeenkomsten op de HR. Omdat het grootste deel van de tijd in de praktijk plaatsvindt, staan ze in dit overzicht in deze handleiding..

Tabel 5: Urenverantwoording Stage leren werken niveau 2

Blok 1 en 2: LWT ELDI		Blok 2, 3, 4: ADL		Blok 1, 2, 3, 4: stage	
Literatuur	20 uur	Literatuur	18 uur	LWT professioneel handelen	15 uur
Lessen oefenen (voorbereiden, uitvoeren, nabespreken)	20 uur	Leerarrangement maken	24 uur	Kijkwijzer groepsdynamica	10 uur
Lesbezoek (voorbereiden, uitvoeren, nabespreken)	8 uur	Theoretische bijeenkomsten op HR	14 uur	Digitaal portfolio + bewijzen verzamelen	23 uur
Theoretische bijeenkomsten HR	8 uur			Werkplekleren op scholen inclusief bijeenkomsten	260 uur
Totaal	56 uur	Totaal	56 uur	Totaal	308 uur

Bijlage 1: formatieve toetsing ELDI: kijkwijzers, in te vullen door werkplekbegeleiders

Formatief – kijkwijzer 1: Het CAR-model

Naam student:

Studentnummer:

Naam IO:

Het format van een LesVoorbereidingsFormulier is te vinden in bijlage 9

	Waargenomen tijdens les	Aanvulling vanuit bespreking
<p>Op welke manieren zorgt de leraar tijdens de lessen voor een gevoel van autonomie?</p> <p>Op welke manier probeert de leraar inspanning te leveren de leerlingen* te kennen?</p> <p>In hoeverre zijn de vragen echte vragen of alleen controlevragen?</p> <p>Op welke manier gaat de leraar om met eigen ideeën van leerlingen?</p> <p>Is feedback gericht op gedrag en niet op persoon?</p>		
<p>Op welke manier zorgt de student voor een gevoel van relatie?</p> <p>Op welke manier maakt de leraar contact met de leerlingen?</p> <p>Hoe laat de leraar zien dat</p>		

<p>hij de leerlingen belangrijk vindt?</p> <p>Hoe zorgt de leraar voor veiligheid in de klas?</p>		
<p>Op welke manier zorgt de leraar voor een gevoel van competentie?</p> <p>Hoe zorgt de leraar ervoor dat de leerlingen het gevoel krijgen dat ze de leerstof begrijpen of in staat zijn de leerstof te gaan begrijpen?</p>		
Algemeen oordeel		

* Voor MBO: Overal waar de term leerling staat kan deze gelezen worden als student

Formatief – kijkwijzer 2: de sleutelbegrippen

	Zichtbaar in lesvoorbereiding en tijdens voorbespreking	
<p>Heldere structuur (vooraf)</p> <p>Is de opbouw van de les helder en logisch en waarom?</p>		
<p>Het juiste niveau (vooraf*)</p> <p>Wordt in de lesvoorbereiding goed rekening gehouden met de doelgroep?</p>		
	Waargenomen tijdens les	Aanvulling vanuit bespreking
<p>Betekenis geven</p> <p>Op welke manier geeft de leraar betekenis aan de leerstof?</p>		

In hoeverre sluit dit aan bij alle leerlingen?		
Individuele aanspreekbaarheid Welke methode(n) gebruikt de leraar om de leerlingen individueel aanspreekbaar te maken?		
Zichtbaarheid Op welke momenten en op welke manieren maakt de leraar het leren van de leerlingen zichtbaar?		
Motivatie Op welke manieren worden de leerlingen gemotiveerd? Denk bijvoorbeeld aan: <ul style="list-style-type: none"> - Succesbeleving - Feedback - Betekenis geven - Veilig leerklimaat - Positieve benadering 		
Aanvullende opmerkingen		

* Het juiste niveau tijdens de les komt terug bij het onderwerp het stellen van vragen

Formatief – kijkwijzer 3: de lesfases

Fasering*	Waargenomen tijdens les?
Lesfase 1: aandacht richten Hoe opent de student de les? <ul style="list-style-type: none"> - Wordt de aandacht gericht op de doelen? - Wordt voorkennis geactiveerd? - Wordt er betekenis gegeven? 	
Lesfase 2: uitleg geven Let op: <ul style="list-style-type: none"> - Richten op kern - Actief luisteren bevorderen - Denkstappen expliciteren - Omgaan met vragen stellen/beantwoorden - Actieve houding leraar 	
Lesfase 3: nagaan of uitleg is overgekomen Hoe zorgt de leraar dat hij weet of de lesstof over is gekomen? <ul style="list-style-type: none"> - Individuele aanspreekbaarheid - Omgaan met antwoorden 	
Lesfase 4: instructie zelfwerkzaamheid Is de instructie volledig? Tijd: Hoe: Hulp: Uitkomsten: Klaar: De opdracht (wat):	
Lesfase 5: begeleiden zelfwerkzaamheid <ul style="list-style-type: none"> - Hoe vult de leraar het rondlopen in? - Op welke manier biedt de leraar hulp? 	

Lesfase 6: Afronden <ul style="list-style-type: none"> - Op inhoud - Op proces 	
<p>In hoeverre kan de student in voldoende mate uitleggen hoe de fases ingezet zijn?</p> <p>Indien afgeweken van volgorde: kan de student onderbouwen waarom hiervoor gekozen is?</p>	

***Indien andere volgorde, geef dit aan door middel van nummering.**

Formatief – kijkwijzer 4: Vragen stellen

Niveau	Gestelde vragen	Passend?
Onthouden		
Begrijpen		
Integreren		

Creatief toepassen		
		Waargenomen tijdens les
Manier van vragen: In hoeverre wordt bij het stellen van vragen rekening gehouden met: <ul style="list-style-type: none"> - Individuele aanspreekbaarheid - Veiligheid - De structuur van de vraag - Wachtijd - Reactie op antwoorden 		

Bijlage 2: Summatieve beoordeling: lesbezoek-ELDI en rubric

Datum:	
Naam en studentnummer:	
Instituutsopleider:	
Lesvoorbereiding ontvangen*:	Ja ☐ Nee ☐

*Wanneer de instituutsopleider op de afgesproken datum geen lesvoorbereiding heeft ontvangen, betekent dit dat je niet hebt deelgenomen aan het assessment (ND). Dit betekent dat je de leerwerktaak moet herkansen. Je hebt hiermee een van de twee mogelijkheden verspild.

Voorafgaand aan de les		
Onderdeel	Criterium	Score
1. Beginsituatie	De beginsituatie van de doelgroep is beschreven	0-1-2
2. Lesdoelen	lesdoelen zijn helder en betekenisvol geformuleerd	0-1-2
3. Concreetheid	Leraaractiviteiten zijn concreet uitgewerkt	0-1-2
4. Lesfases	De les kent een logische opbouw die gekoppeld is aan de fases van het directe instructiemodel	0-1-2
Tijdens de les		
Onderdeel	Criteria	Score
5. Betekenis geven	De student geeft adequaat betekenis aan de leerstof, passend bij de doelgroep	0-1-2
6. Individuele aanspreekbaarheid	De student zorgt voor individuele aanspreekbaarheid tijdens de les	0-1-2
7. Zichtbaarheid	De student zorgt dat hij zicht heeft op het leerproces van de leerlingen	0-1-2

8. Vragen stellen	De student houdt zichtbaar rekening met principes van vragen stellen	0-1-2
9. Motivatie	De student zet strategieën in om motivatie te verhogen.	0-1-2
10. Instructie	De instructie van de student is volledig	0-1-2
11. Begeleiding zelf-werkzaamheid	De begeleiding van zelfwerkzaamheid is adequaat	0-1-2
Ruimte voor opmerkingen:		
Na afloop van de les		
Onderdeel	Criteria	Score
12. Lesfases	De student kan uitleggen waarom de gekozen opbouw in lesfases voor de gegeven les logisch was	0-2-4
13. Betekenis geven	De student kan in eigen woorden uitleggen hoe hij de leerstof betekenis heeft gegeven	0-2-4
14. Individuele aanspreekbaarheid	De student kan een onderbouwd oordeel geven hoe hij heeft gezorgd voor individuele aanspreekbaarheid	0-1-2
15. Zichtbaarheid	De student kan een onderbouwd oordeel geven hoe hij zicht heeft gekregen op het leerproces van de leerlingen.	0-1-2
16. Basisbehoeften	De student kan onderbouwen hoe hij in deze les de basisbehoeften vorm heeft gegeven.	
- Competentie		0-2-4
- Relatie		0-2-4
- Autonomie		0-2-4
17. Niveau van vragen stellen	De student kan uitleggen op welk niveau de vragen zijn geformuleerd.	0-2-4

Totaal:	
Ontwikkelpunten:	

Cesuur: 60% (30 punten = 5,5)

Tabel (berekening: (totaal aantal punten – 5) / 4,5)

Punte n	Cijfe r	Punte n	Cijfe r	Punte n	Cijfe r	Punte n	Cijfe r	Punte n	Cijfe r
50	10	40	7,7	30	5,5	20	3,3	10	1,1
49	9,7	39	7,5	29	5,3	19	3,1	≤ 9	1
48	9,5	38	7,3	28	5,1	18	2,8		
47	9,3	37	7,1	27	4,8	17	2,6		
46	9,1	36	6,8	26	4,6	16	2,4		
45	8,8	35	6,6	25	4,4	15	2,2		
44	8,6	34	6,4	24	4,2	14	2		
43	8,4	33	6,2	23	4	13	1,7		
42	8,2	32	6	22	3,7	12	1,5		
41	8	31	5,7	21	3,5	11	1,3		

RUBRIC ELDI**Voorafgaand aan de les**

1. Beginsituatie (0-1-2)	De beginsituatie is niet of eenzijdig beschreven. Eenzijdig betekent dat de beschrijving slechts gericht is op 1 of 2 van de volgende aspecten: Voorkennis Abstractievermogen Ervaring met onderwijsconcepten Leesvaardigheid Zelfstandigheid Groepsgerichtheid Waarden en normen Motivatie (0)	De beginsituatie wordt beschreven naar aanleiding van 3 aspecten zoals bij onvoldoende benoemd. (1)	In de beginsituatie worden minimaal 4 aspecten van de voorkennis toegelicht. (2)
2. Lesdoelen (0-1-2)	Geen van de lesdoelen is SMART-geformuleerd. (0)	De lesdoelen zijn grotendeels SMART-geformuleerd. Maximaal 1 aspect uit het leerdoel is niet SMART. (1)	Alle lesdoelen zijn SMART geformuleerd. (2)
3. Concreetheid (0-1-2)	De beoordelaar heeft geen idee wat er tijdens de les concreet door de student gedaan wordt. (0)	De beoordelaar krijgt een globaal idee wat er tijdens de les gaat gebeuren. Bijvoorbeeld: hij weet niet precies hoe voorkennis wordt opgehaald, welke instructie wordt gegeven en welke vragen worden gesteld. (1)	De beoordelaar krijgt een concreet beeld van de lesactiviteiten van de student, bijvoorbeeld bij het geven van betekenis, over de gestelde vragen en de instructie die wordt gegeven. (2)
4. Lesfases (0-1-2)	In het LVF is geen link gelegd met de fases van de directe instructie of de link die is gelegd is onjuist. (0)	In het LVF zijn de lesfases aangegeven die grotendeels klopt. Enkele links met lesfases zijn twijfelachtig. (1)	De student laat in het LVF helder zien wat de verschillende fases zijn en de opbouw is logisch. (2)
Tijdens de les			

5. Betekenis geven (0-1-2)	De student begint zonder aandachtstrichter aan het volgende onderwerp of de aandachtstrichter sluit niet aan bij het onderwerp van de les. (0)	De student heeft een aandachtstrichter die aansluit bij het onderwerp van de les, maar niet voor alle leerlingen betekenis geeft aan de kern van de les. (1)	De student heeft een aandachtstrichter die aansluit bij de lesstof en betekenis geeft voor de meeste leerlingen. Daarbij bespreekt de student expliciet het verband tussen de aandachtstrichter en de kern van de les. (2)
6. Individuele aanspreekbaarheid (0-1-2)	De student zorgt bij leerlingen niet of nauwelijks voor het gevoel van individuele aanspreekbaarheid. (0)	De student zorgt voor het gevoel van individuele aanspreekbaarheid, maar doet dit niet consequent. (1)	De student zorgt consequent of grotendeels consequent voor het gevoel van individuele aanspreekbaarheid. (2)
7. Zichtbaarheid (0-1-2)	De student onderneemt geen of nauwelijks activiteiten om zicht te krijgen op het leerproces. (0)	De student zorgt op enkele momenten van de les voor zicht op het leerproces, maar doet dit niet consequent. (1)	De student zorgt op meerdere momenten voor zichtbaarheid, ten minste tijdens fase 3, 5 en 6. (2)
8. Vragen stellen (0-1-2)	De student stelt houdt niet of nauwelijks rekening met de principes: Wachttijd Veiligheid Individuele aanspreekbaarheid Structuur (0)	De student laat zien rekening te houden met de principes wachttijd, veiligheid, individuele aanspreekbaarheid en structuur, maar doet dit niet consequent. (1)	De student laat zien consequent rekening te houden met de principes wachttijd, veiligheid, individuele aanspreekbaarheid en structuur. (2)
9. Motivatie (0-1-2)	De student toont geen strategieën om de leerlingen te motiveren. (0)	De student toont enkele voorbeelden van strategieën om leerlingen te motiveren. Deze sluiten aan bij factoren bij motivatie (succesbeleving, individuele aanspreekbaarheid, feedback, betekenis geven, interesse/veiligheid en positieve benadering), maar dit zijn er niet meer dan 2 of de student kan niet expliciet een link leggen. (1)	De student toont (bijna) alle aspecten van motivatie (succesbeleving, individuele aanspreekbaarheid, feedback, betekenis geven, interesse/veiligheid en positieve benadering) tijdens de les. (2)

10. Instructie (0-1-2)	De student geeft geen volledige instructie. (0)	De student geeft een instructie die door de meeste leerlingen opgepikt wordt. (1)	De student geeft een volledige instructie die duidelijk en overzichtelijk is voor de leerlingen. (2)
11. Begeleiding zelf-werkzaamheid (0-1-2)	De student begeleidt zelfwerkzaamheid niet of nauwelijks. De student krijgt geen zicht op het leerproces en geeft geen of nauwelijks feedback. (0)	De student begeleidt zelfwerkzaamheid en creëert zicht op het leerproces. (1)	De student begeleidt zelfwerkzaamheid, creëert daarbij zicht op het leerproces en geeft leerlingen adequaat feedback door vragend te helpen. (2)
Na afloop van de les			
12. Lesfases (0-2-4)	De student kan niet aangeven hoe de fases van het directe instructiemodel terug zijn gekomen tijdens de les. (0)	De student kan benoemen op welke momenten hij welke fases terug heeft laten komen. (2)	De student kan beschrijven hoe hij de lesfases heeft doorlopen. Indien de student afwijkt van de standaardvolgorde, kan de student uitleggen waarom de gekozen opbouw in lesfases voor de gegeven les logisch is. Dit kan te maken hebben met de leerstof of een link met een vakdidactisch model. (4)
13. Betekenis geven (0-2-4)	De student kan niet uitleggen waarom de aandachtstrichter betekenis geeft voor alle leerlingen. (0)	De student kan uitleggen waarom de aandachtstrichter betekenisvol is. (2)	De student kan uitleggen waarom de aandachtstrichter betekenisvol is voor alle leerlingen en hoe hij dit voor de leerlingen duidelijk heeft gemaakt. (4)
14. Individuele aanspreekbaarheid (0-1-2)	De student kan geen concrete situaties noemen waarin hij individuele aanspreekbaarheid heeft laten zien. (0)	De student kan enkele voorbeelden geven van situaties waarin hij individuele aanspreekbaarheid heeft laten zien. (1)	De student kan een onderbouwd oordeel geven hoe hij heeft gezorgd voor individuele aanspreekbaarheid en kan dit onderbouwen met concrete voorbeelden uit de les. (2)
15. Zichtbaarheid (0-1-2)	De student kan geen concrete situaties strategieën noemen waarmee hij zichzelf zicht op het leerproces heeft gegeven. (0)	De student kan enkele voorbeelden geven van strategieën waarmee hij zicht heeft gekregen op het leerproces. (1)	De student kan een onderbouwd oordeel geven over hoe zijn zicht op het leerproces is geweest en kan dit

			onderbouwen met concrete voorbeelden uit de les. (2)
16. Basisbehoefte n	De student kan geen voorbeelden geven hoe hij voor een gevoel van competentie heeft gezorgd. (0)	De student kan aan de hand van concrete voorbeelden uit de les onderbouwen hoe hij voor een gevoel van competentie zorgt bij zijn leerlingen. (2)	De student kan aan de hand van concrete voorbeelden uit deze les onderbouwen hoe hij voor een gevoel van competentie zorgt bij zijn leerlingen en kan zijn ontwikkeling hierin beschrijven. (4)
Competentie (0-2-4)			
Relatie (0-2-4)	De student kan geen voorbeelden geven hoe hij voor een gevoel van relatie heeft gezorgd. (0)	De student kan aan de hand van concrete voorbeelden uit deze en andere lessen onderbouwen hoe hij voor een gevoel van relatie zorgt bij zijn leerlingen. (2)	De student kan aan de hand van concrete voorbeelden uit deze les onderbouwen hoe hij voor een gevoel van relatie zorgt bij zijn leerlingen en kan zijn ontwikkeling hierin beschrijven. (4)
Autonomie (0-2-4)	De student kan geen voorbeelden geven hoe hij voor een gevoel van autonomie heeft gezorgd. (0)	De student kan aan de hand van concrete voorbeelden uit deze en andere lessen onderbouwen hoe hij voor een gevoel van autonomie zorgt bij zijn leerlingen. (2)	De student kan aan de hand van concrete voorbeelden uit deze en andere lessen onderbouwen hoe hij voor een gevoel van autonomie zorgt bij zijn leerlingen en kan zijn ontwikkeling hierin beschrijven. (4)
17. Niveaus van vragen stellen (0-2-4)	De student kan de vragen uit de les niet koppelen aan de niveaus van leren (OBIT) (0)	De student kan de vragen uit de les koppelen aan de niveaus van leren (OBIT) (2)	De student kan de vragen uit de les koppelen aan de niveaus van leren (OBIT) en kan aangeven hoe dit samenhangt met de leerdoelen, de plaats van de les in de lessenserie en de toets. (4)

Bijlage 3: beoordelingsformulier niveau 2: digitaal portfolio in combinatie met CGI

Datum:	
Naam en studentnummer:	
Instituutsopleider:	

<i>In Cum Laude vind je een formulier met meer ruimte voor bevindingen</i>		Niveau 2: Pedagogisch Handelen	Bevindingen	Oordeel o/v/g*
Beroepstaak 1: De leraar creëert een ordelijk en veilig werk- en leerklimaat	<i>Leerlingen motiveren</i>	<ul style="list-style-type: none"> voert de onderwijs- en begeleidingsactiviteiten uit vanuit de psychologische basisbehoeften (ped 1.2) 		
	<i>Tactvol handelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> heeft inzicht in de groepsdynamiek bereidt zich zo voor dat hij een prettig, ordelijk en veilig leerklimaat kan creëren stelt duidelijke verwachtingen aan leerlingen biedt leerlingen ruimte voor het maken van fouten (ped. 2.2) 		
Beroepstaak 2: De leraar begeleidt leerlingen naar zelfstandigheid in hun school- en beroeps-loopbaan	<i>Zelfregulatie bevorderen</i>	<ul style="list-style-type: none"> begeleidt leerlingen in kleine groepen of individueel richting zelfstandig werken herkent mogelijkheden en problemen bij leerlingen en raadpleegt collega's hierover (ped. 3.2) 		
	<i>Persoonlijke en maatschappelijke vorming bevorderen</i>	<ul style="list-style-type: none"> heeft oog voor ieders identiteit respecteert deze maakt leerlingen bewust van de normen, waarden en regels in de klas (ped. 4.2) 		

		Niveau 2: (Vak)didactisch handelen	Bevindingen	Oordeel o/v/g*
Beroepstaak 3: de leraar verzorgt onderwijs	<i>Communiceren</i>	<ul style="list-style-type: none"> • handelt naar de eigen voorbeeldfunctie • zet (non-)verbale communicatie bewust in • herkent passend taalgebruik bij leerlingen • biedt taalsteun bij een lees-, spreek, schrijf- of luistertaak • laat leerlingen spreken en schrijven over de leerstof • past woordenschatdidactiek toe bij het aanleren van kernbegrippen en doelwoorden (did. 1.2) 		
	<i>Onderwijs voorbereiden, evalueren en bijstellen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • geeft onder coaching van de werkplekbegeleider vorm aan (activerende) relevante en betekenisvolle leeractiviteiten • geeft de les effectief vorm met behulp van didactische principes • verbindt hieraan implicaties voor het eigen (vak)didactisch handelen (did. 2.2) 		
		Niveau 2: Professioneel handelen	Bevindingen	Oordeel o/v/g*
Beroepstaak 5: de leraar initieert, plant en verantwoordt zijn professionele ontwikkeling.	<i>Regie voeren op eigen leerproces</i>	<ul style="list-style-type: none"> • reflecteert methodisch op de persoonlijke groei qua leerresultaten en leerproces • werkt in toenemende mate zelfstandig aan persoonlijke leerdoelen via de leercyclus • bewaakt de eigen werkbelasting • roept hulp of expertise in wanneer nodig (pro1.2) 		

	<i>Professionele identiteit ontwikkelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • vergroot inzicht in de eigen persoon, de eigen kwaliteiten en wat hem motiveert • maakt gebruik van kwaliteiten in het team • onderzoekt eigen waarden en overtuigingen • vergelijkt deze met de onderwijsvisie van de school • stelt zich begeleidbaar op • bewaakt de eigen grenzen (pro2.2) 		
Beroepstaak 6: de leraar betreft theoretische en praktijkgegevens bij het eigen professioneel handelen.	<i>Gegevens verzamelen, interpreteren en laten doorwerken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ontwerpt naar aanleiding van een eigen praktijkvraag een interventie • voert deze uit in de eigen lespraktijk • evalueert de opbrengsten (pro. 4.2) 		
Ontwikkelpunten				

☐ Zeer goed (minimaal 6 x 'G' en de rest 'V', waarvan minimaal één G in elke categorie: pedagogisch, (vak)didactisch en professioneel handelen)

☐ Goed (minimaal 4 x 'G' en de rest 'V', waarvan minimaal één G in elke categorie: pedagogisch, (vak)didactisch en professioneel handelen)

☐ Voldoende (als alle criteria met 'V' of hoger zijn beoordeeld, maar geen 4 x 'G' zijn behaald verspreid over de categorieën)

☐ Onvoldoende (indien 1 of meer onvoldoende)

Bijlage 4: Kijkwijzers 'Groepsdynamica'

Kijkwijzer GOK 1: invloed van de leraar op de groepsdynamiek

Datum:	Naam en studentnummer:	
Instituutsopleider:		
Wat doet de leraar om de groepsdynamiek te bevorderen? De leraar:	Beschrijf gedrag van leraar (kies er bijv. 5 of 6 uit waar je op let)	Effect op de groepsdynamiek
maakt op positieve wijze contact met leerlingen		
stelt zich op positieve wijze op als leider		
gebruikt de ik-boodschap		
is geloofwaardig		
is verbaal en non-verbaal congruent		
herhaalt boodschap via verschillende kanalen		
vraagt om feedback		
stemt af op referentiekader leerlingen		
benoemt eigen gevoel		
beschrijft gedrag van anderen zonder oordeel/interpretatie		
gebruikt volledige instructie		
stoort het leren niet, maar observeert		
hanteert bekende normen en regels rechtvaardig		
benoemt het gewenste gedrag		
neemt leerlingen serieus		
geeft complimenten		
signaleert probleemgedrag		
reageert accuraat op probleemgedrag		
laat gevoelens zien		

laat leerlingen delen in verantwoordelijkheden		
blijkt aan het eind van de les terug op de samenwerking in de groep		

Kijkwijzer GOK 2: invloed van de leerlingen op de groepsdynamiek

Wat doen de leerlingen tijdens de les? De leerlingen:	Blijkt uit (beschrijf concreet gedrag)	Leraar stimuleert dit door:	Wat zou ik zelf doen om dit te stimuleren?
stellen zich positief op naar elkaar en naar de leraar			
hebben een goede sfeer onderling			
luisteren actief / alert naar de leraar			
luisteren ook naar elkaar bij geven van antwoorden of stellen van vragen			
hebben vooral aandacht voor elkaar en niet voor de leraar			
vormen een prettige groep			

zijn aanspreekbaar als de leraar hen op ongewenst gedrag wijst			
houden zich aan de regels die zijn afgesproken			
zijn rustig aan het werk als dat van hen gevraagd wordt			
betrekken medeleerlingen (sluiten andere leerlingen niet uit)			

Bijlage 5: De leercyclus

Het maken van een Persoonlijk Ontwikkelplan (POP) volgens de leercyclus

Waarom?

Met deze leercyclus ga je gericht en op een gestructureerde wijze werken aan je ontwikkeling naar niveau 2. Door het maken van een Persoonlijk Ontwikkelplan (POP) breng je focus aan en geef je richting aan je ontwikkeling en laat je dit niet aan het toeval over.

Wat ga je doen?

Aan het eind van werkplekuren niveau 1 heb je een POP moeten maken. Deze POP kun je gebruiken als uitgangspunt voor het maken van de POP voor niveau 2. Start met de ontwikkelpunten je meeneemt van niveau 1. Naarmate je stage vordert, zul je nieuwe ontwikkelpunten opmerken en ontvangen van je WPB en IO'er. Je doorloopt eigenlijk steeds opnieuw een cyclus van 4 tot 6 stappen, die de *leercyclus* wordt genoemd.

Stap 1: Maak je ontwikkelpunten inzichtelijk

Bepaal waar je nu staat met betrekking tot het eindniveau van stage niveau 2. Wat kun je al en wat moet je nog leren? Het volgende kan jou helpen hier zicht op te krijgen.

- De ontwikkelpunten van niveau 1;
- Problemen, waar je in je stage tegenaan loopt;
- Feedback van je werkplekbegeleider op je handelen
- Feedback op basis van het lesbezoek van IO'er en/ of schoolopleider
- Het bekijken van lesopnames en daarbij reflecteren op je eigen handelen.

Beschrijf hier concreet waar je precies aan wilt werken en waarom. Gebruik daarbij een reflectiemodel (bijvoorbeeld een STARRT, model van Korthagen of zoek zelf nog andere modellen die je kunt gebruiken) en gesprekken met anderen om tot de kern te komen.

Stap 2: Bepaal wat je wilt bereiken (doel)

Selecteer één van de ontwikkelpunten om mee aan de slag te gaan en bepaal wat je wilt bereiken door de gewenste situatie te beschrijven. Bijvoorbeeld welk gedrag je wilt zien van je leerlingen en wat je zelf wilt laten zien.

Aandachtspunten:

Afbeelding 4: Zes stappen (POP)

Houd rekening met wat je nog moet leren om aan niveau 2 te voldoen. Hier word je immers op beoordeeld.

Raadpleeg daarvoor de leerresultaten die je in 2.1 van deze handleiding vindt. Als je de leerwerktaak ELDI en de cursus ADL hebt uitgevoerd, kun je ook ontwikkelpunten gebruiken die daaruit voortvloeien.

- Wees in je formulering zo specifiek mogelijk. 'Leren orde houden' is bijvoorbeeld veel te breed. Geef daarom aan om welke aspecten van orde houden het gaat. Voorbeelden: 'Je eigen grenzen aangeven' "Concrete actie na een waarschuwing".

Stap 3: Onderzoek hoe je de gewenste situatie kunt bereiken

Belangrijke vragen hierbij zijn: "Wie of wat heb ik nodig om de gewenste situatie te bereiken?" en "Wat moet ik nog leren om handelingsbekwaam te worden?" Denk bij het laatste aan een combinatie van:

- Het raadplegen van theoretische bronnen. Je kunt hiervoor beginnen met bronnen die zijn behandeld bij de cursussen die gerelateerd zijn aan het werkplekleren. Zelf bronnen zoeken en gebruiken is een andere manier om bronnen te raadplegen;
- Het bevragen van observeren van collega's;
- Ontvangen feedback van anderen zoals de werkplekbegeleider (WPB) of leerlingen.

Let op: *In de zelfbeoordeling (en) die je opneemt in je portfolio maak je een koppeling met theorie. Verwerk dit vanaf het begin van jaar 2 in alle stukken die je (digitaal) inlevert voor stage. Gebruik de APA-normen voor de juiste manier van verwijzen.*

Stap 4: Ontwikkel een plan van aanpak

Met behulp van wat je in de vorige stap hebt gevonden, ontwerp je een plan van aanpak, ook wel LeerWerkplan (LWP) genoemd. Wat ga je (anders) doen om het gewenste resultaat te bereiken. Hoe ziet dit er concreet uit? Verwerk, indien mogelijk, je nieuwe aanpak in je lesplan. Bespreek je LWP eerst met je werkplekbegeleider en/of schoolopleider voordat je het plan gaat uitvoeren.

Gedurende werkplekleren niveau 1 heb je je gefocust op deze eerste vier stappen. Indien mogelijk heb je ook – als het paste in de context – de stappen 5 en 6 uitgewerkt. Voor niveau 2 ga je verder experimenteren met de stappen 5 en 6 als voorbereiding op de volledige leercyclus die je in niveau 3 en 4 meerdere keren zult doorlopen.

Stap 5: Voer je plan van aanpak uit en evalueer het

Pas de nieuwe aanpak één of meerdere keren toe. Laat je werkplekbegeleider observeren en feedback geven op de uitwerking van jouw plan van aanpak in de praktijk. Evalueer ook zelf de uitvoering en het resultaat.

Stap 6: Maak het resultaat inzichtelijk (bijstellen)

Als je aanpak heeft geleid tot het gewenste resultaat dan ben je competent(er) geworden. Werkte je aanpak niet, probeer dan voor jezelf helder te krijgen welke oorzaken dit kan hebben. Mogelijk moet je teruggaan naar eerdere stappen in je POP. Mogelijk levert het resultaat nieuwe ontwikkelpunten op waardoor je weer een nieuwe leercyclus ingaat.

Resultaat

Hoe vaak je de leercyclus doorloopt, hangt af van het aantal ontwikkelpunten dat ontstaat gedurende je stage. Je neemt je POP en LWP op in je digitale portfolio, zoals in hoofdstuk 3.2.3 is beschreven.

Bijlage 6: Afkortingenlijst en verklarende woordenlijst

ADL	Arrangeren digitaal leermateriaal	LER	Leerresultaat
APA	American Psychological Association	lero	Lerarenopleidingen 2 ^e graads, onderdeel van het instituut IVL (Instituut voor Lerarenopleidingen) van de Hogeschool Rotterdam
A-school	Stageschool met beperkte opleidingscapaciteit. Lessen op de HR	LWP	Leerwerkplan
B-school	Stageschool, waarbij samenwerking met HR zich nog ontwikkelt. Lessen soms op de HR, soms in de school.	LWT	LeerWerkTaak
BV	Beroepsvoorbereidende vakken	OBIT	Onthouden – Begrijpen – Integreren – Toepassen
CAR	CAR Model: Competentie, Autonomie en Relatie	OIDS	Opleiden in de school
CGI	Criterium Gericht interview	OROB	Oriëntatie op onderwijs en beroep
C-school	School die onderdeel uitmaakt van formeel samenwerkingsverband met de HR: de 'Opleidingsschool'. Elke 'Opleidingsschool' heeft een eigen programmaboekje. De Instituutsopleider (IO) van de HR werkt nauw samen met de schoolopleider.	OSD	Onderwijssociologie en Diversiteit
ELDI	Effectief lesgeven en Directe Instructie	POP	Persoonlijk Ontwikkel Plan
GKB	Generieke kennisbasis	SO	Samen Opleiden of School Opleider
GOK	Groepsdynamica, orde houden en Klassenmanagement	STARRT	Situatie, taak, actie, resultaat, reflectie, transfer
HR	Hogeschool Rotterdam	SWAY	Presentatietool office 365
IO(-C)	Instituutsopleider (C-school)	TPack	Technological Pedagogical Content Knowledge
IVL	Instituut voor Lerarenopleidingen	VOG	Verklaring Omtrent Gedrag

Term	Betekenis
Assessment	Beoordeling van beroepshandelen. Dit wordt via een CGI-gesprek beoordeeld en toont beroepshandelen op niveau 2 aan.

American Psychological Association	APA-stijl. De APA-stijl is een format voor het schrijven van wetenschappelijke artikelen, dissertaties en papers op academisch niveau, opgesteld door de APA, een organisatie voor academici (voornamelijk psychologen) in de Verenigde Staten.
Arrangeren digitaal leermateriaal	Is een leerwerktaak vanuit de (digitale) didactische leerlijn waarbij de student in 7 lessen op de HR de basis krijgt over digitale didactiek. Hij past dit toe op de stage en dit wordt getoetst in het CGI.
Bekwaamheids-domein	Categorie van eisen binnen de landelijke bekwaamheidseisen: brede basis/professioneel handelen, pedagogisch en vakdidactisch en vakinhoudelijk. Voor Lero is een vertaling gemaakt in categorieën professioneel handelen, didactisch handelen en pedagogisch handelen. Zie document Leerresultaten Lero april 2019.
Bekwaamheidseisen	Wettelijke eisen die aan leraren gesteld worden. Deze eisen zijn op landelijk niveau beschreven (voor o.a. het tweedegraads bevoegdheidsgebied) en vastgesteld (2017).
Beroepstaak	Beschrijving van een betekenisvolle kerntaak zoals deze door een beroepsbeoefenaar wordt uitgevoerd. Bij de uitwerking van de leerresultaten Lero zijn zes beroepstaken gedefinieerd, zie document Leerresultaten Lero mei 2019.
Bewijsmateriaal	De gedocumenteerde prestaties in een portfolio in de vorm van producten, toegelicht met onderbouwing en reflectie in het kader van zelfbeoordeling.
Categorie stageschool	IVL Lero onderscheidt drie soorten stagescholen: Categorie C: Opleidingsschool/ Samen opleiden in de school Categorie B: Samenwerkingsschool Categorie A: Stageschool De manier waarop je op de stageschool wordt begeleid verschilt per categorie. Informatie hierover vind je op de pagina van het stagebureau op Hint.
Cesuur	Zak/slaaggrens bij de beoordeling.
Competentie	Vermogen om op adequate wijze uitvoering te geven aan de kerntaken van een specifiek beroep of functie (leraar of onderwijsondersteuner).
Competentie, Autonomie en Relatie	Model (Stevens, 2014). Relatie, autonomie en competentie als de drie psychologische basisbehoeften om ontwikkeling en motivatie te kunnen waarborgen.
Criteriumgericht interview (CGI)	Gestructureerd assessmentgesprek waarbij de beoordelingscriteria uitgangspunt zijn voor de vragen die gesteld worden. Tijdens het gesprek wordt reflectie en verantwoording van keuzes aan de hand van theorie gevraagd.

Effectief lesgeven en Directe Instructie	Is een leerwerktaak vanuit de didactische leerlijn waarbij de student 4 lessen op de HR krijgt en deze laat zien in een les. De student neemt leermomenten mee in de stage en reflecteert hierop in het CGI. Kernbegrippen zijn: CAR, niveaus van vragen stellen, Directe instructie en sleutelbegrippen.
Examinator	Assessor of beoordelaar
Formatief/ formatieve	Ontwikkelingsgerichte activiteiten of manier van beoordelen om vast te stellen waar iemand zich bevindt in relatie tot het leerdoel en wat er nodig is om het leerdoel te bereiken.
Groepsdynamica, orde houden en Klassenmanagement	GOK is een module vanuit de didactische/pedagogische leerlijn. Wordt op de HR gegeven. De kijkwijzer in deze handleiding kan gebruikt worden om zicht te krijgen om het gedrag van de student.
Instituutsopleider	Is een medewerker (docent) van HR die op scholen aanwezig is om studenten te begeleiden en te beoordelen. De 'C' erachter staat voor Instituutsopleider op een C school
Integratieve beoordeling	Holistische en intersubjectieve manier van beoordelen om recht te doen aan de complexiteit van het toetsen van beroepshandelen (gedrag). Intersubjectief wil zeggen op basis van uitwisseling van argumenten, waarbij toetsbare criteria dienen ter objectivering. Holistisch wil zeggen dat het geheel in ogenschouw wordt genomen, omdat dat meer zegt dan de som der delen. Bij het afstuderen zijn twee beoordelaars (assessoren) betrokken.
Kennisbasis Generiek	Landelijk afgestemd document, gepubliceerd op de website van 10voor de leraar, waarin conceptuele kennis beschreven is in termen van kernconcepten die voor tweedegraads bevoegdheidsgebied (vo/bve) van toepassing zijn. Het betreft specifiek 'het weten' met betrekking tot het leren lesgeven. De herziene versie is in 2017 samengesteld door het Landelijk Vakoverleg Generieke Kennisbasis op basis van de herijking van de oorspronkelijke kennis- basis uit 2011. Hierbij is de mbo-raad geraadpleegd en heeft het werkveld de GKB gevalideerd. Opgebouwd langs 3 domeinen: professioneel handelen, didactisch handelen en pedagogisch handelen. https://www.10voordeleraar.nl/documents/kennisbases_2017_tweedegr_aads/Kennisbasis%20Generiek%20-%20pdf-versie%20november%202017.pdf
Leerdoel	Beschrijft wat met leren bereikt dient te worden. Dient SMART geformuleerd te worden.

Leerresultaten	Beschrijving van wat een student op het niveau van een startbekwame beroepsbeoefenaar moet beheersen. Bij Lero geformuleerd in termen van handelen in de leerresultaten van niveau 4/ Startbekwaam. Leerresultaten zijn leidend voor samenhangend ontwerp van het curriculum per niveau. Toetstermen en beoordelingscriteria binnen cursussen kunnen specifiekier zijn geformuleerd in lijn met de betreffende leerdoelen. Zie document Leerresultaten Lero april 2019.
Leerwerkplan	Komt voort uit het POP. Is een actieplan van en voor de student om zijn ontwikkelingen in acties om te zetten.
Leerwerktaken (LWT)	Stage opdrachten om studenten te helpen stage doelen te bereiken, eigen leervragen te onderzoeken en gericht te werken aan bewijsvoering voor het portfolio.
Onderwijs- sociologie en Diversiteit	Is een vak vanuit de didactische/pedagogische leerlijn. Wordt gegeven op de Hogeschool. Het vak wordt ook op de Hogeschool afgetoetst.
Onthouden – Begrijpen – Integreren – Toepassen	OBIT-Taxonomie die in de Leerwerктаak ELDI wordt behandeld.
Opleiden in de school	Studenten worden benoemd als OIDS studenten als ze stage lopen volgens het Samen Opleiden principe
Persoonlijk Ontwikkel Plan	De student gebruikt deze methode om hun professioneel handelen in kaart te brengen. De acties die hieruit voortvloeien, komen terug in het Leerwerkplan.
Portfolio	Instrument voor begeleiding en/of beoordeling in de beroepslijn. Het geeft een overzicht van werk of bewijzen van bekwaamheid en kan verschillende doelen dienen, bijvoorbeeld tussentijdse (formatieve) beoordeling of (summatieve) beoordeling van het stage niveau. Bij niveau 2 gebruiken we bijvoorbeeld de tool SWAY van Office 365
Samen Opleiden	Samen Opleiden is een afspraak tussen de lerarenopleiding en de stagescholen waarbij de student 0% van het curriculum in samenspraak met de school afrondt.
Situatie, taak, actie, resultaat, reflectie	Reflectiemethode. Wordt soms nog aangevuld met nog een T op het einde, wat staat voor Transfer.
Summatief/ summatieve	Wijze van beoordelen om vast te stellen of de student de leerdoelen van een cursus heeft verworven op basis van een voldoende prestatie, leidend tot uitkering van studiepunten voor een cursus.

SWAY	Onderdeel van Office 365. Voor niveau 2 geldt dat het digitale portfolio via dit medium gemaakt kan worden.
Technological Pedagogical Content Knowledge	Het TPACK-model kan leraren helpen bij het maken van keuzes over hoe ICT ingezet kan worden om het leren van een bepaalde vakinhoud te ondersteunen. Tegelijkertijd helpt het TPACK-model leraren om kritisch na te denken over hun eigen kennis en de kennis die zij nodig (zouden moeten) hebben om ICT zinvol in te kunnen zetten binnen bepaalde vakken met behulp van een bepaalde didactiek.
Verklaring Omtrent Gedrag	Een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) is een verklaring waaruit blijkt dat uw gedrag in het verleden geen bezwaar vormt voor het vervullen van een specifieke taak of functie in de samenleving.
Werkplekleren	Benutting van de werkplek voor het realiseren van opleidingsdoelen. Er wordt aangestuurd op “pendelen” tussen praktijk en theorie door afwisseling in opleidingsgestuurd leren, ervaringsleren en zelfgestuurd leren. Hulpmiddelen hierbij zijn leerdoelen, begeleiding, opdrachten, feedback, intervisie en uitnodiging tot reflectie.
Zelfgestuurd leren	Leerdynamiek waarbij de student zelf regie neemt op zijn leerproces. Hulpmiddel hierbij is het doorlopen van leercycli met behulp van persoonlijke leerdoelen m.b.v. persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) en leerwerkplan (LWP), het vragen en benutten van feedback en zelfbeoordeling.

Deze begrippenlijst is een bewerking van de verklarende woordenlijst uit het rapport “Beoordelen is mensenwerk” van Andriessen uit 2014 en is aangevuld met specifieke begrippen uit deze handleiding.

Bijlage 7: verantwoording generieke kennisbasis

In Nederland hebben alle lerarenopleidingen met elkaar een generieke kennisbasis (GKB) vastgesteld. Er is voor elke lerarenopleiding een vakinhoudelijke, een vakdidactische en een generieke kennisbasis. De volgende onderdelen uit de Generieke Kennisbasis¹ komen aan de orde in het werkplekleren en in de generieke cursussen op niveau 2:

Tabel 2: Leerresultaten niveau 2 gerelateerd aan de generieke kennisbasis

Kernconcepten uit de Generieke kennisbasis niveau 2	
A1	Opvattingen over leren en leerconcepten (onderwijspsychologie) <ul style="list-style-type: none"> • Visies en definities van leren • Leertheorieën en implicaties voor het onderwijs • Intelligentie en leren • Vormen van leren in diverse contexten
A3	Hersenen en leren <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling van de hersenen (onderwijspsychologie) • Werking van het geheugen (onderwijspsychologie) • Executieve functies (LWT professioneel handelen) • Emoties en leren (LWT professioneel handelen)
A4	Leer- en motivatieproblemen <ul style="list-style-type: none"> • Kennissoorten (onderwijspsychologie) • Cognitieve leerstrategieën (onderwijspsychologie) • Strategieën van zelfregulatie (onderwijspsychologie en LWT professioneel handelen) • Leervoorkeuren (onderwijspsychologie) • Betekenisvol leren (onderwijspsychologie) • Mediawijsheid (ADL)
A5	Begeleiden van leerprocessen (ELDI en ADL) <ul style="list-style-type: none"> • Instructiestrategieën • Ondersteuning ICT bij leerproblemen • Feedback • Methode van differentiëren • Begeleiden in verschillende leeromgevingen
A6	Hanteren van doelen (ELDI en ADL) <ul style="list-style-type: none"> • Functie en soorten van doelen • Taxonomie OBIT • Formuleren van doelen • Referentiekaders (ADL)

¹ Voor een volledig overzicht van de generieke kennisbasis, zie https://www.10voordeleraar.nl/documents/kennisbases_2017_tweedegraads/Kennisbasis%20Generiek%20-%20pdf-versie%20november%202017.pdf

A7	<p>Ontwerpen van onderwijs (ADL)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Methodisch ontwerpen van leerarrangementen • Leerarrangementen • Didactische werkvormen • Evaluatiemethoden vormgeving onderwijs • Modellen voor didactische analyse
B1	<p>School in de pluriforme maatschappij</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het begrip cultuur (onderwijssociologie en diversiteit OSD) • Leefwerelden van leerlingen en studenten (OSD) • Opvoedingsstijlen en – oriëntaties en de culturele bepaaldheid (OSD)
B2	<p>Pedagogische functie van de school</p> <ul style="list-style-type: none"> • Functie van het onderwijs (OSD) • Schoolbeleid, visie en invulling (OSD) • Relatie tussen school en thuis (OSD) • Sociale veiligheid (OSD en GOK (Groepsdynamica, Orde en Klassenmanagement))
B3	<p>Pedagogisch klimaat in de klas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waardengericht onderwijs (OSD) • Omgaan met diversiteit (OSD) • Interculturele communicatie (OSD) • Veilig en ordelijk leerklimaat (GOK en OSD) • Groepsdynamische processen (GOK)
B4	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingbegeleiding • Principes van effectieve communicatie (GOK en OSD) • Gespreksvaardigheden (OSD)
C2	<p>Werken in de schoolorganisatie (GOK en context specifieke LWT)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schoolcultuur en organisatie (GOK) • Samenwerken in teams (GOK)
C3	<p>Persoonlijke Professionele Ontwikkeling (LWT professioneel handelen)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Professionalisering • Reflectie
C4	<p>Onderzoekend vermogen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennis uit wetenschappelijk onderzoek toepassen (OSD, ADL) • Informatievaardigheden (ADL)
C5	<p>Professionele identiteit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Persoonlijke onderwijsvisie (LWT professioneel handelen)
C6	<p>ICT-vaardigheden in de onderwijscontext</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzet van digitale middelen (ADL) • Brongebruik (ADL)

Bijlage 8: lesvoorbereidingsformulier gericht op het directe instructiemodel 2020-2021

VOORBEREIDING

Student		Stageschool	
Studentnummer		Klas	
Vak en leerjaar		Aantal leerlingen	
Datum les		Werkplek begeleider	
<i>Doelgroep</i>	Wie zijn mijn leerlingen + aandachtspunten doelgroep (klassenmanagement)		
<i>Beginsituatie</i>	Voorkennis van leerlingen		
<i>Onderwerp</i>			
<i>Kern van de les</i>			

Welke (nieuwe²) aanpak pas je toe?

Doelen en beheersingsniveau: *Ebbens: § 2.3*

1) Wat wil ik de leerlingen leren met betrekking tot mijn schoolvak? (actiewerkwoorden – samenhang – niveau van leren, zichtbaar en meetbaar – betekenisvolle doelen)

2) Hoe kan ik dat (= wat ik leerlingen wil leren) **bereiken, zó dat alle leerlingen actief meedoen?**

(aansluiten bij belevingswereld leerlingen– betekenis geven – docentrollen– activerende didactiek – relatie met niveau van leren)

² Zie POP&LWP bijlage 5

Wat doe ik? (en waarom)	Wat doet de leerling? (met welk doel?)
<p>3) Hoe controleer en evalueer ik of leerlingen geleerd hebben wat ik ze wilde leren? (per les - afsluiter - hoofdstuk - toetsing)</p>	

ORGANISATIE EN PLANNING

VOORBEREIDING (LWT ELDI)

Bij gebruik van een methode: uit welke methode komt het lesontwerp? En in welke opbouw van lesonderwerpen plaats je het thema?	
--	--

Welke materialen, (digitale)leer- en hulpmiddelen gebruik je?	
Welk materiaal leg je voor aanvang van de les klaar? (kopieën, lesboeken, kopieën, inlog digitaal materiaal, stiften, lijm, enzovoort)	
Welke groeperingsvormen gebruik je? (individueel, tweetallen, groepjes, klassikaal)	
Waar worden gebruikte materialen opgeborgen?	

Lesbeschrijving

UITVOERING:

Fasering van de les		Inhoud	Didactische aanpak - interactie		verantwoording
		Inhoud per fase	Wat doe ik? Hoe pak ik het aan?	Wat doen de leerlingen?	Onderbouwing keuze (waarom kies ik voor deze invulling – inhoud en aanpak- om het doel van deze fase te bereiken?) met behulp van de sleutelbegrippen
Inleiding (Introductie van de les, pakkende lesopening)	<p>Fase 1: Inleiding = introductie van de les</p> <p>(Aandacht richten op de doelen van de les en aansluiten bij voorkennis)</p> <p>Ebbens: § 2.4.1</p> <p>Tijd:</p>		Welke vragen stel je?		
Kern (Instructie)	<p>Fase 2: uitleg geven</p> <p>(uitleg geven of vaardigheden voordoen)</p>		Welke vragen stel ik?		

Fasering van de les		Inhoud	Didactische aanpak - interactie		verantwoording
		Inhoud per fase	Wat doe ik? Hoe pak ik het aan?	Wat doen de leerlingen?	Onderbouwing keuze (waarom kies ik voor deze invulling – inhoud en aanpak- om het doel van deze fase te bereiken?) met behulp van de sleutelbegrippen
	Ebbens: § 2.4.2 Tijd:				
	Fase 3: nagaan of begrippen en vaardigheden zijn overgekomen Ebbens: § 2.4.3 + hfd 3 Tijd:		Welke vragen stel ik?		

Fasering van de les		Inhoud	Didactische aanpak - interactie		verantwoording
		Inhoud per fase	Wat doe ik? Hoe pak ik het aan?	Wat doen de leerlingen?	Onderbouwing keuze (waarom kies ik voor deze invulling – inhoud en aanpak- om het doel van deze fase te bereiken?) met behulp van de sleutelbegrippen
Verwerking (Hoe wordt gewerkt aan bereiken van de lesdoelen?)	Fase 4: instructie op zelfwerkzaamheid Boek: § 2.4.4 Tijd:		Welke vragen stel ik?		
	Fase 5: begeleiden van zelfwerkzaamheid Boek: § 2.4.5 Tijd:		Welke vragen stel ik?		

Fasering van de les		Inhoud	Didactische aanpak - interactie		verantwoording
		Inhoud per fase	Wat doe ik? Hoe pak ik het aan?	Wat doen de leerlingen?	Onderbouwing keuze (waarom kies ik voor deze invulling – inhoud en aanpak- om het doel van deze fase te bereiken?) met behulp van de sleutelbegrippen
Afsluiting (Terugblik met de leerlingen en afsluiting van de les)	Fase 6: <i>afronden van de les op kernbegrippen (+ opgeven thuisopdrachten)</i> Boek: § 2.4.6 Tijd:		Welke vragen stel ik?		

Reflecteer na de les op je nieuwe aanpak met behulp van de reflectiecyclus van Korthagen (zie LWT Professioneel Handelen) & evalueer de les met behulp van de vragen hieronder:

- **Wat ging goed in je les?** (toelichten)
- **Hoe heb jij ervoor gezorgd dat dit goed ging?** (toelichten)
- **Wat ging minder goed?** (toelichten)
- **Wat was jouw aandeel/rol?** (toelichten)
- **Wat zou je anders doen als je de les nog een keer zou geven?** (toelichten waarom)
- **Welke nieuwe leervraag/-vragen formuleer je?**

